

Astma en Saba

Referentie: Astma richtlijn NHG

6-5-2025

Inleiding

Overmatig SABA-gebruik is geassocieerd met verhoogde morbiditeit (ernstige longaanvallen met ziekenhuisopname) en mortaliteit. Uit onderzoek is gebleken dat overmatig gebruik van SABA's in verband wordt gebracht met een slechte astmacontrole. Hoewel de plaats van SABA's in behandelrichtlijnen duidelijk wordt beschreven, komt overmatig gebruik in de praktijk regelmatig voor. In een retrospectieve studie onderzochten Looijmans-van den Akker en collega's middels voorschrijfgegevens het huidige gebruik van astmamedicatie in de eerste lijn en of overmatig gebruik van SABA's is geassocieerd met exacerbaties. *Bron: Cahag*

Doel

Het overmatig gebruik van SABA's terugdringen bij patiënten met astma in de eerste lijn.

Werkwijze

Maak je query (verzameling) van astmapatiënten volgens de bijgevoegde handleiding. Of vraag bij de samenwerkende apotheek een lijst op met patiënten die één van de volgende SABA's, Salbutamol (Ventolin) of Terbutaline (Bricanyl), gebruiken.

Bij de astmapatiënten met als hoofdbehandelaar huisarts die een SABA gebruiken ga je dossieronderzoek doen om te bekijken of er sprake is van overmatig gebruik. Overmatig gebruik van SABA's wordt gedefinieerd als meer dan twee keer per week gebruik. Kijk in het medicatieoverzicht en stel jezelf de volgende vragen:

Hoe vaak wordt de SABA herhaald per jaar?

• Tot 2x per jaar zonder ICS gebruik?	Ja	→ patiënt selecteren
• Meer dan 2x per jaar?	Ja	→ patiënt selecteren
• Gebruikt de patiënt een ICS?	Nee	→ patiënt selecteren
• Herhaald de patiënt de ICS goed?	Nee	→ patiënt selecteren

Open van de geselecteerde patiënten het patiëntdossier en zoek in het journaal welke medicatie er door de Huisarts/POH met de patiënt is afgesproken. Misschien zijn er geen duidelijke afspraken terug te vinden of zijn de afspraken verwaterd. Je kunt de patiënt dan uitnodigen om de medicatie te bespreken, voorlichting en een passend advies t.a.v. astmacontrole, en de juiste medicatie te geven.

- Bespreek met de patiënt dat ICS de hoeksteen van de astma behandeling is en beslis samen welk device het beste past bij de patiënt. Bij een goede astma controle is SABA gebruik vrijwel niet nodig. Stop of verminder het gebruik van de SABA na goede voorlichting over de gevolgen van te veel salbutamol gebruik. Evalueer bij aanwijzingen voor overmatig SABA-gebruik iedere 6 weken tot 3 maanden.
- Persisterend overmatig SABA-gebruik. Ondanks adequate onderhoudsbehandeling en voorlichting, consulteer of verwijst naar de longarts of kaderarts.

Referentie: Astma Richtlijn NHG